

Lucie
Odkolek

obsahová analýza
Rady pro rozhlasové
a televizní vysílání:

závěr, který
dělá reportér

je na hranici
nepravdivosti

reportér se neopírá
o žádný zdroj

působí nepatřičně

reportér nemluví
pravdu

proklamovaný
historik

příliš
subjektivní

postup policejního
orgánu nebyl správný

*Odkolek je jen slovo,
protože ten rod
už dávno vymřel!
M.H., právník*

*To je, jako by nám
byla odeprěna naše
existence!
Karel Odkolek*

postup státní
zástupkyně nebyl
adekvátní

text @ Lucie Odkolek 2022

grafická úprava @ Marie Štumpfová 2022

@ Začněte žít, s. r. o. 2022

KAUZA ODKOLEK

Lucie Odkolek

Obsah

Úvod.....	6
I.	
Kauza Odkolek	14
II.	
Cui bono?.....	48
III.	
Mediální mýty vs. realita	60
Mýtus č. 1: Novinářská etika.....	61
Mýtus č. 2: Objektivita.....	63
Mýtus č. 3: Důvěryhodnost „veřejnoprávních“ médií	67
IV.	
Jak se vyrábí mediální diskreditace	69
Zesměšňující označení	72
Máme experta (co o tobě řekne cokoliv).....	73
Prohlásíme tě za extremistu	77
Zpochybníme tvoje vzdělání	82
Zničíme ti kariéru.....	88
Špatný člověk.....	89
Co je vlastně bulvár?	93
Nastražíme past.....	95
Když vám veřejnoprávní novinář zničí život.....	101

V.

Jak (ne)funguje kontrola médií	103
Mediální rady	107
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.....	108
Z obsahové analýzy RRTV.....	109
Veřejný ochránce práv (ombudsman).....	121
Rada České televize	123

VI.

Jak (ne)pomáhá a koho (ne)chrání Policie...

a kdo na to dohlíží.	127
Policejní trojka v Podolí.....	129
Pod dohledem státních zástupců	134
Generální inspekce policejních sborů (GIBS)	145

VII.

Likvidace médií: Je šance něco změnit?

Ze svědeckých výpovědí	154
Prof. Dr. Jan Županič, Ph.D. , historik.....	156
Dr. Tomáš K. , genealog rodu Odkolků.....	159
Helena V., genealožka a odborná poradkyně ČT	162
Pavel O. , novinář deníku E15.....	164
Mgr. Martin Kotačka	167

Důkazy, které nechce nikdo vidět

Závěr.....

Odkazy.....

Poděkování

Slovo nakladatele

Úvod

Možná jste si mysleli, že „divoké devadesátky“ jsou dávnou minulostí. Ovšem pro některé české politiky, podnikatele a novináře rozhodně neskončily. Ve světle posledních událostí to spíš vypadá, že zažíváme něco jako návrat do doby, kdy korupce na nejvyšších politických postech nebyla nic výjimečného. Stejně jako mít ministra školství, který pro komunikaci s „přáteli“ potřebuje šifrovaný mobil. A nikdo by se tehdy nedivil, že ministrem vnitra zůstane předseda vládní politické strany i poté, co jednoho z jejích nevlivnějších členů odvedlo policejní komando do vazby kvůli podezření z účasti na organizovaném zločinu. Proč to došlo tak daleko? V zemi, kde se těžko něco utají, máme věřit, že naše „investigativní“ novinářská elita nic nevěděla? Odpověď můžeme hledat například v kauze, která následovala krátce poté, co si policie přišla pro (dnes již bývalého) náměstka pražského primátora za vládní stranu STAN, Petra Hlubučka. Šéfredaktor a dramaturg údajně „investigativního“ pořadu veřejnoprávní televize Marek Wollner měl podle jeho bývalé kolegyně informace o této kauze již od roku 2019, ale nezveřejnil je.¹ Místo skutečného korupčního skandálu neuvěřitelných rozměrů nechal Wollner raději koncem roku 2019 financovat výrobu „investigativní“ reportáže

1 <https://video.aktualne.cz/dvtv/wollner-zastavil-investigaci-patrani-nevim-proc-reportaz-zve/r~e57e663e023311ed8d680cc47ab5f122/>

Šlechtična z bulváru. Ta se naopak jiným politicko-podnikatel-
ským špičkám zcela náhodou velmi hodila. Dalo by se snad i říct,
že pro některé byla existenčně důležitá. Ze stovek milionů, které
si v posledních 25 letech mezi sebou různí lidé za „Odkolek“ za-
platili, by někdo mohl chtít svoje peníze zpět, pokud by registrace
ochranné známky Odkolek byla prohlášena za neplatnou zpět-
ně až do roku 1994. Tehdy si ji první z nich zaregistrovali, aniž by
s firmou Františka Odkolka, založenou v 19. století, měli cokoliv
společného. Přesto ho začali prohlašovat za svého „zakladatele“
a sebe za Odkolkova „pokračovatele“. Poté si po desítky let mezi
sebou „práva na Odkolek“ za stovky milionů vlivní a mezitím velmi
bohatí lidé různě přeprodávali. Na podivné okolnosti tohoto „ná-
vratu“ jedné z nejznámějších (a tedy nejhodnotnějších) českých
obchodních značek Odkolek v 90. letech jsem přišla náhodou.
Začala jsem na ně upozorňovat. A vzápětí jsem byla mediál-
ně odstraněna z cesty. Dva dny před prvním jednáním na první
pohled banálního sporu,² díky kterému ale mohl na veřejnost
proniknout tento, pro některé jeho aktéry rozhodně nepřijemný,
skandál. Zatímco konkurence si svoji „dobrou pověst“ musela od
počátku 90. let vytvářet, ten, kdo si „koupil Odkolek“, měl oka-
mžitě o „tradici od roku 1850“ postaráno. Zákazníci si raději koupí
chleba od „staré české firmy“ než z jakési velkoprodukce nezná-
mé pekárny. Taková „značka s příběhem“ se cení. V roce 2019
najednou hrozilo, že by všechny tyto transakce za posledních 25
let byly prohlášeny za neplatné, a to na základě mého podnětu
u Úřadu průmyslového vlastnictví, aby vše prošetřil a případně
tyto registrace zrušil pro jejich klamavost od samého počátku.
Podrobně to vysvětluji v kapitole Kauza Odkolek.

2 U městského soudu se měla projednávat žaloba Nadač-
ního fondu Odkolek na nově vzniklou Odkolek s.r.o.,
založenou právníkem Martinem Hájkem. Podrobněji se
tomuto sporu věnuji v dalších kapitolách této knihy.

Zatímco si tedy stovky tisíc diváků u obrazovek České televize od Wollnera vyslechli, že jsem si „změnila jméno, abych se dostala k ochranným známkám pekáren Odkolek milionové hodnoty“, ve skutečnosti to bylo právě naopak. Můj podnět by v případě úspěchu jejich hodnotu srazil na nulu. Pro určité lidi by to ale mohl být průšvih s dominovým efektem. Navíc v době, kdy se finalizoval další stamilionový obchod s pekárna-
mi „Fr. Odkolek od roku 1850“ mezi tehdejším majitelem United Bakeries a společností Penam/Agrofert. Jaké štěstí, že mne 2. března 2020 Wollner statisícům diváků České televize v příběhu o šlechtičně z bulváru představil jako nedůvěryhodnou figurku, která chtěla „změnou jména“ získat dědictví vážené rodiny Odkolků“, respektive „ochranné známky milionové hodnoty“. Podrobně se této reportáži věnuji v kapitole *Jak se vyrábí mediální diskreditace*. Za pomoci šéfredaktora jednoho z nesledovanějších pořadů veřejnoprávní televize tak bylo zajištěno, že mi od té chvíle nikdo nevěřil, ani jak se jmenuji.³ Mohla jsem o Odkolku říct cokoli, ale už jsem nebyla důvěryhodná. Od té chvíle jsem byla pro celou Českou republiku bláznivá hochštaplerka a bájná lhářka, která si neustále „mění jména“ a chtěla „významnou českou pekárnu Odkolek“ připravit o něco, co právoplatně patří jiným. A navíc jsem byla na další roky zaměstnána snahou následky této špíny z České televize na svůj život alespoň trochu zmírnit. Několika lidem se ale naopak velmi ulevilo, a navíc je to nic nestálo. Malou útěchou snad může být to, že nám tato práce Wollnerovy redakce poskytla nekonečné množství příkladů,

3 I na takovou maličkost pomysleli a moje dva sňatky byly prezentovány jako jakési účelové „změny jmen“.

4 Podrobnosti z trestních spisů a výpovědí Marka Wollnera, Davida Vondráčka, generálního ředitele Petra Dvořáka a dalších osob, kterých se tato kauza týká, prozatím nebudu zveřejňovat.

jak lehké je vyrobit „dezinformace“ (tedy česky, lži). A v rámci možností⁴ se dozvíte, jak funguje systém kolem našeho nejlivnějšího média, který potrestání za takovou „novinářskou práci“ prakticky znemožňuje.

Jak se to stalo, že česká žurnalistika klesla tak hluboko? Nejen Wollner, ale celá řada z dnešních vlivných redaktorů, šéfredaktorů a dramaturgů začínala svoji úspěšnou kariéru v „divokých devadesátkách“. Stejně jako v případě tehdejších politiků to nebyli vždy ti nejlepší, ale spíše ti, kteří dokázali využít příležitosti. Postupně prošli různými médii, aby se nakonec v některém natrvalo usadili.⁵ Krátce po roce 1989 byla situace v českých redakcích stejně nepřehledná jako v ostatních oborech. Rychlé společenské změny vedly k tomu, že některé budoucí mediální hvězdy začínaly svou kariéru tak, že do redakcí přišly doslova „z ulice“, bez předchozích zkušeností v novinářských profesích, a často i bez vzdělání. Poptávka byla příliš velká a nebylo odkud brát. Po roce 1989 vznikala stále nová média, deníky, společenské magazíny, soukromé televize a vhodných nových tváří bylo zoufale málo. Zpočátku byl ještě prosazován princip, že co není doloženo ze dvou nezávislých zdrojů, není možné zveřejnit. Šířit neprokázanou „informaci“, nebo dokonce lež by tehdy mohlo znamenat rychlý konec kariéry. Smyšlené „skandální“ zprávy se začaly objevovat až později a zpočátku to byla výhradně záležitost tištěného bulváru. Vydavatelé těchto

5 Generální ředitel Petr Dvořák a dnešní vedoucí právního oddělení České televize JUDr. Havlová museli dokonce jejich tehdejší působiště v TV Nova opustit za doprovodu ochranky, která je doprovodila k východu a zajistila, aby se již nevrátili. Více viz <https://www.novinky.cz/koktejl/clanek/po-exrediteli-novy-vyvedla-ochranka-televize-i-pravnicku-76660>.

médií začali využívat obrovské neochoty českých soudů přiznávat oběťm bulvárních lží výraznější finanční odměny. Lhát se tak médiím vyplácelo. Skandál přinesl zisk díky vyššímu počtu prodaných výtisků a náklady na odškodnění byly minimální. V posledních letech se sice podařilo některým osobnostem vysoudit vedle omluvy i vyšší finanční odškodnění, jsou to ale spíš výjimky. Bulvarizace médií mezitím pokročila a nepozorovaně se stala problémem také veřejnoprávních médií. Především České televize. Sem přišla s prvními přeběhlíky ze soukromých televizí a postupem času vyrostla do dnešních rozměrů. Nebyla jsem si toho sama velmi dlouho vědomá, i přes kritické hlasy, které jsem v minulých letech registrovala. Domnívala jsem se, že se jedná pouze o jednotlivce mezi redaktory. Všude se dříve nebo později takoví najdou, důležité je, jakým způsobem se s tím dané médium vyrovná. Vlastní zkušenost s lidmi, kteří dnes rozhodují o směřování veřejnoprávní televize, byla pro mne skutečný šok. Do té doby byla pro mě, bývalou televizní redaktorku, veřejnoprávní televize něčím, z čeho jsem měla stále jakýsi respekt. Považovala jsem ji sice za těžkopádnou instituci, ale věřila jsem v profesionalitu těch, kteří pro ni pracují. Až v posledních měsících jsem díky vlastní zkušenosti zjistila, jak se Česká televize za posledních deset let změnila. Jakou udělala otočku zpět, daleko před rok 1989. Do dob, kdy tato instituce měla navenek za úkol pobavit socialistického diváka, ale také včas ukázat na ty nepřátele systému, kteří by ho mohli (nebo alespoň chtěli) ohrožit. Takoví neměli možnost veřejně vystupovat, případně jim byla mediálně zničena pověst. Stali se veřejně opovrhovanými, byli postaveni na okraj „slušné“ společnosti. Socialistickou Československou televizi mi připomíná také to, jak reaguje na chyby a prokázané prohřešky svých spolupracovníků. Za jasná pochybení se Česká televize neomlouvá. Naopak, na stížnosti reaguje protahováním řízení, odmítáním všeho, nekonečnou korespondencí a odvoláváním, dokud to jde. V nápravu možných pochybení je zcela zbytečné doufat. A to ani v případě, že to

vysloveně požaduje kontrolní orgán České televize, Rada ČT. Pokud zkonstatuje, že některý z redaktorů porušil závazný Kodex ČT a vyzve generálního ředitele, aby z toho vyvodil důsledky, nemá to prakticky žádný viditelný efekt. Nevím o jediném redaktorovi České televize, se kterým by v posledních letech byla za takové hrubé porušení pracovní kázně ukončena spolupráce. Naopak. Jakákoliv kritika je redaktory, vedením a ochranným valem politiků (o kterých se kauzy netočí) odvrácena jako „útok na nezávislost“ televize, aniž by se její oprávněností kdokoliv vážně zabýval. Diváci si teoreticky mohou stěžovat, ale nebude to mít žádný větší efekt. Nebylo by to skvělé, mít za koncesionářské poplatky skutečně profesionální zpravodajství, na jehož maximální objektivitu pečlivě dohlíží dramaturgové? A generálního ředitele, který každé provinění proti Kodexu ČT potrestá, protože jeho hlavním zájmem je především to, aby veřejnoprávní televize nabízela vyvážené a profesionální zpravodajství a publicistiku? Tedy, aby byla a zůstala důvěryhodná? Nutno podotknout, že v současné době neexistuje reálná šance, že by se situace zlepšila. Jaká politická strana má dnes odvalu, požadovat od redaktorů České televize skutečně vyvážené zpravodajství, padni komu padni? Kdo jim zajistí, aby „něco“ nepadlo jejich směrem? Důsledkem je mnoho let vytvářená a průběžně pečlivě upevňovaná nekritizovatelnost České televize, která v některých morálně labilnějších zaměstnancích logicky vyvolala pocit naprosté osobní beztrestnosti. Bohužel, většinou právě v těch redakcích, které by měly být ukázkou, jak má profesionální žurnalistika na nejvyšší úrovni vypadat. Místo investigativní práce vyrábějí čím dál častěji vysloveně slaboduché a povrchní kauzy, vykonstruované samotnými redaktory, nebo spíše jejich oblíbenými „zdroji“. Už dávno si nedokážou udržet profesionální odstup, a tak jsou jejich „reportáže“ většinou cílené proti kritikům České televize a údajným nepřátelům systému, který si logicky přejí zachovat. Ve svém obsahu a svém chování tak mezitím zbulvarizovaná Česká televize ten „obyčejný“ bulvár

z tištěných magazínů a deníků dávno překonala. Výsledkem je politický zisk jejích podporovatelů, placený povinně koncesionáři, proti kterému ve skutečnosti neexistuje obrana. Úpadek je už takový, že místo pouhých „dezinformací“ dokáže v případě potřeby prestižní investigativní pořad veřejnoprávní televize odvysílat mediální lži v takovém množství, že výraz „diskreditace“ je příliš slabý a lépe by to snad vystihl německý výraz „Rufmord“⁶.

Možná si říkáte, jestli se může někdo, kdo se stane terčem takové dehonestace, bránit? Může, ale ve skutečnosti mu chobotnice kolem ČT nedá šanci uspět. Proto je dobré znát velmi funkční systém, který vede k tomu, aby nebyl nikdo potrestán. A protože není nikdo trestán, česká veřejnost se mylně domnívá, že je vše v pořádku. Aby tedy vůbec někdy došlo ke změně k lepšímu, je potřeba, aby co nejvíce lidí pochopilo, jak vše funguje. Proč si koncesionář nikde nepřečte, že soud potrestal za trestný čin šíření pomluv redaktora České televize? Nic takového se nikdy nestane. A pokud budou lidé v mediálních radách, na policii a na státních zastupitelstvích nadále pokračovat ve svojí „práci“ způsobem, který v této knize popisují, bude počet těch, kteří budou do sebe zahleděnými redaktory bez-trestně mediálně lynčováni, narůstat. S jídlem roste chuť. Mezi českými novináři je stále mnoho takových, kteří svou práci dělají dobře. A slušnou, důvěryhodnou Českou televizi s přehlednými vazbami a především schopností přiznat chybu by si přáli také. Stejně jako celá řada těch, kteří zde pracují a musí jen zoufale sledovat, jakým směrem tato instituce padá z dřívějších výšin k naprostému dnu. Čím více lidí si uvědomí, co je špatně, tím větší šance je, že se něco zlepší. Jsem si vědomá toho, že ti, kteří Českou televizi táhnou ke dnu, budou nejvíce vykřikovat,

6 Složenina dvou slov, která vystihuje kompletní likvidaci pověsti dané osoby: Ruf - pověst, Mord - vražda.

že kritika jejich „práce“ je útokem na Českou televizi. Ne, tito lidé nejsou „Česká televize“. Jsou zde zaměstnaní a měli by si toho vážit. Jenže oni místo toho zcela ztratili úctu k novinářské profesi. A bojí se, že by je na jejich pozicích mohli nahradit jiní. Česká televize potřebuje změnu. Návrat k obyčejné lidské slušnosti a novinářské profesionalitě. Ke schopnosti omluvit se, přiznat chybu, pokud se stala. Nám všem bych takovou změnu k lepšímu přála.

I.

KAUZA ODKOLEK

Cesta do pekel bývá dlážděna dobrými úmysly. Ta moje začala po senátních volbách v roce 2018.⁷ Dostala jsem se do situace, kdy nebylo možné pokračovat v práci pro českou pobočku Women in Film and Television International. Tu jsem rok předtím sama založila a financovala. Doufala jsem, že se brzy aktivněji propojíme s ostatními pobočkami, především v USA a Německu, kde jsem měla osobní kontakty.⁸ Ještě před senátními volbami jsme uspořádaly také dvě setkání v prostorách České televize a získaly tak nové členky mezi producentkami a režisérkami. Rozjezd nebyl vůbec jednoduchý. Narážela jsem na obavy podobných českých organizací, které byly placeny z různých dotačních programů a zřejmě se obávaly konkurence, se kterou by se v budoucnu musely dělit o veřejné finanční zdroje. Dokonce ani filmový festival v Karlových Varech nechtěl poskytnout místo na propagaci. To bylo ve srovnání s americkou pobočkou, která má dokonce svoje vlastní dny na festivalu Sundance, zklamání. Malý český rybník byl rozdělen a zájem o „někoho zvenku“ jednoduše nebyl. Současně bylo zvoleno nové vedení WIFTI.⁹ Místo Američanek se do čela dostaly Němky, což se okamžitě negativně projevilo. V této situaci se ukázalo, že v českých médiích panuje velký odpor proti hnutí ANO, které mě do Senátu navrhlo, a počet členů se tak rapidně tenčil. Rozhodla jsem se, že pobočku zruším a budu se do budoucna

7 Kandidovala jsem jako nezávislá ve volebním okrsku Rokycany, na návrh místní organizace Hnutí ANO. Do druhého kola jsem ale nepostoupila.

8 Od roku 2012 jsem byla členkou Alliance of Women Directors v Los Angeles a kalifornské pobočky WIF (Women in Film).

9 WIFTI (Women in Film and Television International) je organizace, která zastřešuje a koordinuje práci všech národních poboček po celém světě.

věnovat pouze vlastním projektům. Takovým, na které jsem zatím neměla dost času. Například dopsat knihu o málo známé historii rodu Odkolků, kterou jsem měla už roky rozepsanou. A s bývalým kolegou kameramanem jsme se dohodli, že o jednom z nejzajímavějších odkolkovských příběhů, které v knize popisují, natočíme dokumentární film. Možná se mi to jednou podaří. Až skončí jedna z nejšílenějších a nejtěžších fází mého soukromého i pracovního života, která se tímto nápadem uvedla do pohybu. Začala velmi nenápadně. V srpnu 2018 jsem při psaní knihy zjistila, že František¹⁰, mladší bratr mojí prapraprababičky Frederiky Odkolkové¹¹, je pohřben na Malostranském hřbitově. Většina jejích sourozenců se dospělého věku nedožila.

-
- 10 František Serafín Antonín Odkolek (Roudnice 29. 2. 1792 - 27. 4. 1856), podle tehdejší zvyklosti si říkal Franz, takto je proto označen i na náhrobku na Malostranském hřbitově.
- 11 Frederika Josefa Odkolek (Roudnice 22. 8. 1783) byla nejstarší dcerou roudnického podnikatele Jana Ignáce Odkolka (Roudnice 25. 9. 1755 - 17. 4. 1823) a dcery tehdejšího roudnického starosty Josefy Ludmily roz. Štěpanovské. Celkem měli minimálně 11 dětí, většina z nich se ale nedožila dospělého věku.
- 12 Františka Odkolek (Roudnice 1801 - 25. 6. 1814), jednalo se o již druhou Františku mezi sourozenci, první se narodila 29. 10. 1799 a zemřela krátce po narození.
- 13 Projekt Správy pražských hřbitovů Adopce významných hrobů existuje od roku 2013 a jeho cílem je zabránit zániku hrobů významných osobností české historie. Takto „adoptované“ hrobky nepřecházejí do majetku adoptujícího, tento přebírá finanční náklady spojené s jejich opravou a udržováním.

Nejmladší sestra Františka¹², o kterou se Frederika starala ještě po smrti matky, jí také zemřela, a to v pouhých 13 letech. Jela jsem se podívat na místo. Hrobka byla v dezolátním stavu, nicméně alespoň se zachovala. Na rozdíl od té části hřbitova, kde byli pohřbeni ostatní moji roudničtví předkové, včetně Frederiky. V katalogu organizace, která se o hřbitov stará, jsem se dozvěděla, že je možné hrobku „adoptovat“¹³ a postarat se o její opravu. Přihlásila jsem se, ale ukázalo se, že náklady na rekonstrukci neudržované hrobky budou v řádech statisíců.¹⁴ Vzhledem k tomu, že jsem v té době právě investovala nemalou částku do volební kampaně,¹⁵ bylo mi jasné, že další statisíce na hrobku mi můj manžel, který zatím moje nápady trpělivě financoval,

14 Z e-mailů Správy pražských hřbitovů ze dne 15. a 23. 8. 2018: „Adopce na Malostranském hřbitově [je] možná pouze formou zajištění restaurování náhrobku a každé takové restaurování musí být projednáno s NPÚ [...] Bohužel se jedná o hrobku, která bude vyžadovat nákladný restaurátorský zásah, který takřka s určitostí přesáhne částku 100 000 Kč.

Princip adopce významných hrobů spočívá především v tom, že adopční nájemci zajišťují ve spolupráci s SPH tyto práce na své náklady. V této souvislosti se Vás tedy dovoluji zeptat, jaké jsou Vaše především finanční možnosti se na péči o tuto hrobku a na restaurátorských pracích podílet.“

15 Tvrzení v reportáži, že „mi volební kampaň platil Andrej Babiš“, patří mezi celou řadu lží, případně šikovných „manipulací s fakty“ redaktorů České televize. Cílem bylo vyvolat dojem, že jsem se zachovala nevděčně vůči někomu, kdo „mi něco financoval“. Kuriózní je, že jsem do dnešního dne Andreje Babiše osobně nepotkala ani jsme spolu nebyli nijak